

© Getty Images/Hero Images

Roman - Amerikaan Jesse Ball ontroert in *Census*, een road trip van een vader en zijn zoon met het syndroom van Down.

KATHY MATHYS

Reis naar het einde van de taal

De Amerikaan Jesse Ball is de schrijver van een stralend, eigenzinnig oeuvre. In zijn nieuwste boek *Census* blijft hij dicht bij huis. In het voorwoord heeft hij het over zijn broer Abram, die het syndroom van Down had en in 1998 op 24-jarige leeftijd overleed. Jarelang heeft Jesse aan zijn ziekenhuisbed gezeten. Als kind verbeeldde hij zich dat Abram later bij hem zou wonen.

Ball wilde iets schrijven over zijn broer, zij het geen klassieke memoires, want zijn herinneringen aan Abram zijn 'als een platgetrapte tuin', en dus besluit hij te schrijven over een vader en een zoon. Niet toevallig, want zijn gevoelens voor zijn broer hebben een vaderlijk karakter.

In de roman maken die vader en zoon een reis, langs 'een duidelijk pad, dat nergens heen leidde'. De vader is ongeneeslijk ziek, zijn zoon heeft het syndroom van Down. De vader ziet deze roadtrip als een laatste kans, en tegelijk als een eerbetoon aan zijn overleden vrouw, die altijd had willen reizen na de geboorte van de jongen, een droom die onvervuld

bleef.

Ball maakt van zijn verhaal een fabel die herinnert aan het werk van Italo Calvino en Franz Kafka. De zoon krijgt geen duidelijke contouren, we leren hem vooral kennen via de reacties van de mensen die de twee ontmoeten. De een reageert onbehouden of afkeurend, de ander nieuwsgierig of vriendelijk. Ball houdt de lezer een spiegel voor, laat zien hoe het is om iemand lief te hebben die Downsyndroom heeft. 'Het is anders dan hoe het meestal wordt afgeschilderd en uitgelegd', schrijft hij in het voorwoord. De jongen heeft nood aan voorspelbaarheid, maar toch staat hij open voor avontuur. Zo vindt hij verdwalen leuk. En nooit velt hij oordelen over anderen.

Tijdens de trip ontmoeten ze een echtpaar van wie de overleden dochter ook Down had. Ze was geliefd in het dorp, mensen beschermden haar. Ball verwoordt het schitterend: 'Dat kon zij anderen schenken, een soort tijdelijke roeping, en dat is echt een talent.'

De wereld die in *Census* wordt geschetst, is geen afspiegeling van de

onze. Het duo reist van A naar B, dan naar C enzovoorts. Het laatste hoofdstuk heet Z. Daar eindigt de reis en laat de schrijver je achter met de vraag wat er rest voorbij de taal. 'Het lichaam was opgebruikt, maar de geest gaat door, als een duikende vogel', lezen we, een hoopvolle gedachte voor een boek waarin duisternis en licht elkaar afwisselen.

Nachtmerries

Vader en zoon reizen noordwaarts in een desolaat gebied met af en toe een industriestadje. Ze komen rare snuiters tegen, mensen die al jaren worden verteerd door verdriet. Sommigen zijn wantrouwig – dat heeft vooral te maken met de reden waarom vader en zoon komen aankloppen. De man was ooit chirurg, maar werkt nu als volksteller. Gaandeweg krijg je een beeld van wat die taak inhoudt, maar de man geeft er zo zijn eigen invulling aan. In de passages over 'het systeem' bezigt Ball een vormelijke taal die herinnert aan de bureaucratische nachtmerries uit Kafka.

Ball is op zijn best in de passages

★★★★☆

Jesse Ball

Census.

Vertaald door Jan

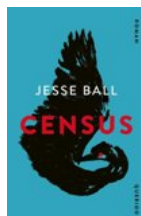
Willem Reitsma, Que-

rido, 262 blz., 21,99

€ (e-book 12,99 €).

Oorspronkelijke titel:

'Census'.

Ball maakt van zijn verhaal een fabel die herinnert aan het werk van Italo Calvino en Franz Kafka

over het gezin. De vader haalt herinneringen op aan zijn eerste ontmoeting met zijn vrouw, aan de geboorte van hun zoon. De vrouw werkte ooit als performance artist; ze kon lichamen van mensen lezen, een gave die haar van pas kwam als moeder van haar bijzondere zoon.

Ball schrijft gecompriemd. Hij laat veel weg, en roept beelden op die zich niet altijd meteen laten begrijpen. In het begin is het wennen aan de toon en de stijl van dit boek, maar in het tweede deel overrompelt de schrijver je op een stille, ingehouden manier.

LEZEN OP ZONDAG

Op 31 maart 2019, vanaf 9.30 uur

Kasteel Tivoli

Antwerpsesteenweg 92 | 2800 Mechelen

DIMITRI CASTELEYN over zijn onlangs verschenen roman *Het Feest*. ANNELIES BECK over haar tweede roman *Toekomstkoorts*. BART VAN LOO over zijn recentste boek *De Bourgondiërs*. *Aartsvaders van de Lage Landen*.

SYLVIA BROECKAERT over haar onlangs verschenen magnum opus *Iedereen Opera*. *Opera voor alle emoties*, met als speciale gaste Lissa Meyvis, sopraan, die enkele fragmenten uit spraakmakende opera's zal zingen naar aanleiding van de verschijning van dit boek.

Interviews en gesprekken door JOHN VERVOORT, LUKAS DE VOS, PHARA DE AGUIRRE en ANNICK SEGAL.

INHOUD BOEKENDOOS

U kunt ook de boekendoos LEZEN OP ZONDAG bestellen!

Die krijgt u overhandigd bij uw aankomst. Daarin vindt u de vier boeken die aan bod komen in het programma, aangevuld met een mooi pakket bonusboeken!

Lissa Meyvis

Inschrijven via www.lezenopzondag.be